

Rijkswaarnstendvoordiger voor de
openbare lichamen
Bonaire, Sint-Eustatius en Saba

VOORJAARS RAPPORTAGE 2011

Inleiding

De Rijksvertegenwoordiger rapporteert

In overeenstemming met de afspraken die de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daarover met de Tweede Kamer heeft gemaakt, zal de Rijksvertegenwoordiger voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba ieder half jaar rapporteren over de werkzaamheden van de Rijksoverheid in Caribisch Nederland.

De eerste rapportage staat grotendeels in het teken van de transitie. Tijdens en in de eerste maanden na deze historische gebeurtenis werd het ambt van Rijksvertegenwoordiger waargenomen door de directeur Koninkrijksrelaties van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Een nieuwe start

De transitie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba van het Antilliaanse naar het Nederlandse staatsbestel is een feit. De historische datum van 10 oktober 2010 markeert het nieuwe begin dat deze drie eilanden maken, als deel van Nederland.

De overgang zelf is goed verlopen. Er deden zich geen grote problemen van technische aard voor bij deze systeemwisseling. Dankzij de hechte samenwerking tussen de besturen en ambtenaren van de drie eilanden en de Rijksoverheid, waren de diensten van de overheid doorgaans goed voorbereid om op 11 oktober de burgers te bedienen. De invoering van de dollar als wettig betaalmiddel (in de plaats van de Antilliaanse gulden) heeft geen technische problemen voor het betaalverkeer opgeleverd.

Aarzelingen over nieuwe structuur

Dat de transitie van de drie eilanden in technisch opzicht tamelijk soepel is verlopen, wil niet zeggen dat de Bonairianen, Statianen en Sabanen de nieuwe staatkundige structuur in het hart hebben gesloten. Veelgehoord zijn klachten over het verlies van de eigen identiteit en cultuur, de toestroom van Nederlanders uit West-Europa en de vrees steeds minder te zeggen te krijgen over het reilen en zeilen op het eigen eiland. Het algemene gevoel laat zich kenschetsen als: "Er is teveel veranderd, in een te kort tijdsbestek." Het vertrouwen in de nieuwe toekomst als onderdeel van Nederland is pril en kwetsbaar.

Het is voor de Rijksvertegenwoordiger een belangrijke opdracht om dit vertrouwen te versterken en, indien nodig, te herstellen. De directe band met Nederland is voor de meeste inwoners van Caribisch Nederland nu nog een abstract begrip, dat staat voor nieuwe wetten en regels. Er ligt een belangrijke taak om deze juridische band om te zetten in een emotionele band, door de verbondenheid van het Europese en Caribische deel van Nederland op sociaal, economisch en cultureel terrein te versterken. Die taak is naar de stellige overtuiging van de Rijksvertegenwoordiger een gemeenschappelijke: alleen door een hechte samenwerking kunnen de inwoners en bestuurders van de eilanden en het Europese deel van Nederland die nieuwe band tot stand brengen.

Wet- en regelgeving Caribisch Nederland

De nieuwe wetten die voor Caribisch Nederland zijn gaan gelden, zijn grotendeels gebaseerd op de Antilliaanse landsverordeningen zoals die voor 10.10.10 van kracht waren. Op een aantal beleidsterreinen is wel geheel nieuwe wet- en regelgeving van kracht geworden. Voorbeelden zijn de belastingen, de sociale zekerheid en het onderwijs.

De openbare lichamen hebben de Rijksvertegenwoordiger er nadrukkelijk op gewezen dat door de gelijktijdige invoering van deze nieuwe wetten, er een stapeling van nieuwe regels is ontstaan waardoor de (administratieve) lasten voor de burgers en ondernemingen van de eilanden fors zijn toegenomen. Ook wijzen zij erop dat een deel van de regelgeving onvoldoende rekening houdt met de lokale omstandigheden op de Caribische eilanden. Als voorbeeld noemen zij de (concept-)milieuwetgeving voor Caribisch Nederland die een forse gedragsverandering van bewoners en bedrijven en een stevig toezicht door de eilandelijke

overheid vergt, terwijl de milieu-afdeling van het openbaar lichaam op het grootste van de drie eilanden slechts uit enkele personen bestaat. De openbare lichamen zijn ook de opvatting toegedaan dat de nieuwe fiscale wetten de kosten van het levensonderhoud opdrijven, bijvoorbeeld ten gevolge van de verhoging van de accijns op benzine (zie ook: *Bijzondere aandachtspunten*).

Met de openbare lichamen is de Rijksvertegenwoordiger van mening dat de uitvoeringslast van nieuwe regelgeving voor de eilanden in Den Haag in een aantal gevallen onderschat is. In de toekomst moet voorkomen worden dat de Haagse wens om snel veranderingen tot stand te brengen, erin resulteert dat Europees-Nederlandse regelgeving als blauwdruk voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt gebruikt. Door de kleine schaal van Bonaire (16.000 inwoners) en meer in het bijzonder Sint Eustatius (3600 inwoners) en Saba (1800 inwoners) en hun geïsoleerde ligging, gaan in het Europese deel van Nederland gebruikelijke vooronderstellingen over de uitwerking van beleid niet op. De kleine samenlevingen kunnen nieuwe ontwikkelingen minder snel absorberen dan die op het Europese vasteland en de culturele verschillen zijn aanzienlijk.

Om eerder en beter zicht te krijgen op de uitvoering van beleid in Caribisch Nederland, zijn diverse opties denkbaar. Het huidige artikel 209 van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES) regelt de consultatie van de eilandbesturen als onderdeel van de voorbereiding van nieuwe wetgeving. Hierbij neemt uitvoerbaarheid een belangrijke plaats in. Aan deze consultatie dient wel serieus invulling te worden gegeven. Eilandbesturen moeten voldoende tijd krijgen om zorgvuldig naar voorstellen te kijken en inhoudelijk voldoende ondersteund worden. Anders kan de kwaliteit van consultatie niet worden geborgd. Het valt daarom te overwegen om, bij nieuw beleid met een significant effect op Caribisch Nederland, in het draaiboek voor de wetgeving op te nemen dat het verantwoordelijke ministerie een uitvoeringstoets opstelt die bij het wetsvoorstel wordt gevoegd. In deze uitvoeringstoets kunnen de besturen van de eilanden en de Rijksvertegenwoordiger, hun opvatting geven over de praktische consequenties van de nieuwe regels op de lokale situatie in Caribisch Nederland. Het ministerie wordt zo verplicht zich terdege rekenschap te geven van de lokale uitwerking van nieuwe regels. Een uitvoeringstoets is op andere beleidsterreinen, zoals het economisch orderingsbeleid, gebruikelijk. De wetgever krijgt zo tijdig zicht op de praktische uitwerking van nieuwe regels. Ook de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties van de Eerste Kamer heeft onlangs gewezen op de mogelijkheid van een 'BES-effectrapportage'.

Samenwerking overheden Rijk en openbare lichamen

Een belangrijke wettelijke taak van de Rijksvertegenwoordiger betreft de bevordering van de samenwerking tussen de nationale overheid en de overheden van de openbare lichamen. De rijksoverheid, die in de plaats is gekomen van de overheid van de Nederlandse Antillen, is natuurlijk een nieuw begrip op de drie eilanden. Maar onder de paraplu van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN), is het blauwe logo van het Rijk al snel een vertrouwd beeld geworden in het straatbeeld.

In algemene zin valt de samenwerking tussen het Rijk en de openbare lichamen goed te noemen. Er bestaan niet alleen intensieve contacten op bestuurlijk niveau, medewerkers van diensten van de rijksoverheid en die van de eilandelijke overheden overleggen op tal van terreinen met elkaar. Op het vlak van de arbeidsvoorwaarden voor het overheidspersoneel trekken Rijk en openbaar lichaam gezamenlijk op. Op vrijwel alle beleidsterreinen delen rijksambtenaren in concrete projecten hun kennis met collega's van de eilandelijke overheden. De komst van het Rijk vormt dus ook een positieve impuls voor de lokale overheid. Er moet wel voor worden gewaakt dat er in de beleving van de burgers geen kloof ontstaat tussen de huisvesting en faciliteiten van de diensten van het RCN en die van de eilandoverheden. Omdat de diensten van de rijksoverheid een nieuwe start konden maken, beschikken zij over moderne faciliteiten, terwijl de lokale overheden het vaak met een

verouderde huisvesting en uitrusting moeten doen. Dit kan het beeld doen postvatten dat het bij de rijksoverheid niet op kan, terwijl de lokale overheid er bekaaid vanaf komt.

Bijzondere aandachtspunten

De besturen van de openbare lichamen hebben de afgelopen maanden nadrukkelijk te kennen gegeven dat op enkele beleidsterreinen de uitvoering van nieuwe wetgeving stroef verloopt. Met de betrokken ministeries heeft de Rijksvertegenwoordiger, conform zijn wettelijke taak, over deze knelpunten overleg gevoerd en zijn bevindingen gerapporteerd. Het gaat om de volgende kwesties:

1. De eilanden geven aan dat de vrije uitkering te laag is vastgesteld. Deze uitkering is vergelijkbaar met de uitkering die gemeenten jaarlijks uit het gemeentefonds ontvangen. De uitkering zou bijvoorbeeld onvoldoende middelen bevatten voor het noodzakelijke onderhoud van wegen, gebouwen en havens. Ook wijzen zij erop dat de vrije uitkering hen onvoldoende budgettaire ruimte geeft voor de personeelskosten. Tijdens het bestuurlijk overleg van april j.l., hebben de eilanden afspraken gemaakt met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de hoogte van de vrije uitkering.
2. De invoering van het fiscale stelsel voor Caribisch Nederland roept veel weerstanden op, met name op de Bovenwindse eilanden Sint Eustatius en Saba. De nieuwe belastingregels zijn op 1 januari van dit jaar van kracht geworden, terwijl ze pas twee weken eerder waren vastgesteld. Dat heeft burgers en bedrijven een extreem korte voorbereidingstijd gegeven hetgeen de zorgvuldigheid onder druk heeft gezet.
3. De bevolking van de drie eilanden moet wennen aan de nieuwe zorgverzekering. Omdat er op de kleine eilanden weinig zorgverleners werkzaam zijn, vergt een medische behandeling vaak een reis naar en een verblijf op een ander eiland. De regels voor dergelijke uitzendingen zijn gewijzigd met de komst van de algemene zorgverzekering voor alle inwoners van Caribisch Nederland. De nieuwe regels en de uitvoering daarvan, hebben vooral in de beginfase tot klachten geleid.
4. Uit berekeningen blijkt dat een deel van de pensioengerechtigde inwoners van Caribisch Nederland na 10.10.10. met een achteruitgang in het netto besteedbaar inkomen te maken heeft gekregen. Ofschoon het niet alle gepensioneerden betreft, staat deze situatie haaks op de toezegging van Nederland dat gepensioneerden in algemene zin geen negatieve gevolgen van de transitie van het land Nederlandse Antillen naar Nederland zouden ervaren. De meest betrokken departementen voeren overleg over deze situatie.

Voor al deze knelpunten geldt, dat een snelle oplossing gewenst is. Voorkomen dient te worden dat het beeld ontstaat dat Nederland zijn belofte dat het voorzieningenniveau op de eilanden omhoog zou gaan na 10.10.10, niet of slechts gedeeltelijk nakomt. De Rijksvertegenwoordiger pleit ervoor dat, wanneer invoeringsproblematiek wordt gesignaleerd, deze spoedig ter hand wordt genomen. De belangrijkste aandachtspunten die in deze rapportage worden genoemd, liggen op het terrein van de rijksoverheid. Het ligt daarom voor de hand dat het ministerie op wiens terrein een probleem zich voordoet, actie onderneemt. Ook indien sprake is van een knelpunt, waarvoor de oplossing een interdepartementale aanpak noodzakelijk maakt, pleit de Rijksvertegenwoordiger voor een voortvarende afstemming en aanpak door de betrokken departementen. De vraag is overigens hoe dergelijke voortvarendheid zich verhoudt tot de legislatieve terughoudendheid die in acht dient te worden genomen de eerste vijf jaar na de transitiedatum van 10-10-10.

Een aandachtspunt van meer algemene aard, betreft de ambtenarenapparaten van de drie eilanden. De ambtelijke organisaties kennen nu nog een ouderwetse structuur en dienen

dringend gemoderniseerd te worden. Er is sprake van een groot aantal afdelingen, waardoor de sturing en leiding versnipperd is geraakt en er weinig resultaatgericht wordt gewerkt. Daarnaast hebben de medewerkers in het verleden onvoldoende bijscholing kunnen krijgen zodat er een gebrek aan expertise is ontstaan. Willen de ambtelijke organisaties van de openbare lichamen in staat zijn om de opgaven waar zij voor staan, goed uit te voeren, dienen zij hun werkprocessen efficiënter en klantvriendelijker in te richten. Het ministerie van BZK heeft weliswaar financiële middelen ter beschikking gesteld voor de verbetering van de organisaties en een sociaal vangnet voor medewerkers, maar de uitvoering komt traag op gang.

Uitkomsten bestuurlijk overleg d.d. 31 maart 2011

Op 31 maart vond het eerste bestuurlijk overleg financiële verhoudingen BES plaats in Den Haag, waarbij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aanspreekbaar is als fondsbeheerder voor de openbare lichamen.

Met de eilanden zijn afspraken gemaakt over de spelregels voor het bestuurlijk overleg en over de hoogte van de vrije uitkering 2011. Het BES-fonds zal voor 2012 en verder worden geïndexeerd. Verder is afgesproken dat een onafhankelijk onderzoeksbureau een referentiekader gaat opstellen. Dit moet leiden tot een overzichtelijk en praktisch hanteerbaar kader, waarbij een totaalbedrag is verbonden aan de lijst van taken die de eilanden behoren uit te voeren. De openbare lichamen zullen bij dit onderzoek worden betrokken.

En marge van het bestuurlijk overleg zijn met een aantal vakdepartementen afspraken gemaakt over specifieke onderwerpen. De uitkomsten van het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen en de overleggen met de vakdepartementen zijn vastgelegd in een gezamenlijke afsprakenlijst.

Terugblik

Terugkijkend op het eerste half jaar dat Caribisch Nederland een Rijksvertegenwoordiger kent, gelden er ook voor het ambt van Rijksvertegenwoordiger aandachtspunten. Het is soms lastig gebleken om de departementen te overtuigen om tot eenheid van beleid en uitvoering te komen. De WolBES draagt de Rijksvertegenwoordiger weliswaar op om samenwerking tussen de ministeries in Caribisch Nederland te bevorderen, maar de wet geeft de Rijksvertegenwoordiger geen doorzettingsmacht. Dat heeft ertoe geleid dat de afstemming tussen departementen in enkele gevallen suboptimaal is geweest. Na een bezoek aan Caribisch Nederland, heeft een delegatie van de Eerste Kamer geconstateerd dat de coördinatie van rijksbeleid onvoldoende is, hetgeen tot onzekerheid en onrust onder de bevolking leidt. De Rijksvertegenwoordiger deelt die zorgen. Het ontbreken van enige vorm van doorzettingsmacht vormt een probleem. Nagedacht moet worden, op welke wijze dit kan worden opgelost.

Leeswijzer

Hierna zullen de ministeries aangeven welke ontwikkelingen zich op hun beleidsterreinen voordoen en welke mijlpalen zijn bereikt. Ook de Rijksdienst Caribisch Nederland, de beheersorganisatie van de departementen in Caribisch Nederland, komt aan bod. Tevens wordt stilgestaan bij het ambt van Rijksvertegenwoordiger.

De Rijksvertegenwoordiger

Op 10.10.10 is de eerste Rijksvertegenwoordiger in functie getreden. Deze vertegenwoordiger van de Rijksoverheid vormt de bestuurlijke schakel tussen het Rijk en de openbare lichamen. Hij bevordert de samenwerking tussen de ministeries in Nederland en de overheden en besturen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. In sommige gevallen treedt de Rijksvertegenwoordiger coördinerend op. Zo is interdepartementaal afgesproken dat hij namens de betrokken ministeries met de olieterminal Nustar spreekt over de uitbreidingsplannen van die onderneming, om zo de aspecten van veiligheid, milieu en ruimtelijke ordening te borgen. Ook zorgt hij voor goede afstemming tussen de ministeries onderling, bijvoorbeeld over onvoorziene effecten van de invoering van bepaalde sociale zekerheids- en belastingwetgeving. Op het gebied van de elektriciteitsvoorziening op Sint Eustatius en Saba heeft de Rijksvertegenwoordiger mede namens het ministerie van EL&I overleg met de twee eilanden gevoerd om tot een gezamenlijke standpuntbepaling te komen.

Behoorlijk bestuur

De Rijksvertegenwoordiger heeft bovendien diverse taken op het gebied van hoger toezicht. Hij is belast met het toetsen van besluiten van de openbare lichamen met het oog op behoorlijk bestuur. Het gaat dan bijvoorbeeld om benoeming, schorsing en ontslag van eilandambtenaren. In de praktijk hebben de eilanden ongeveer honderd besluiten aan de Rijksvertegenwoordiger voorgelegd.

Op voordracht van de Rijksvertegenwoordiger kunnen besluiten van de openbare lichamen door de minister worden vernietigd. Verder moeten sommige eilandsverordeningen door de Rijksvertegenwoordiger worden goedgekeurd voordat deze in werking kunnen treden.

Crisisbeheersing en rampenbestrijding

Per 10-10-10 is de Veiligheidswet BES in werking getreden. Op grond van deze wet moeten bestuurorganen, zoals de gezaghebbers, bestuurscolleges en ook de Rijksvertegenwoordiger ter uitvoering van hun wettelijke taken op korte termijn plannen en risicoprofielen opstellen ter voorkoming en bestrijding van rampen en crisissituaties. De Rijksvertegenwoordiger dient ondermeer een plan vast te stellen voor gecoördineerde inzet van diensten en organisaties bij de bestrijding van een ramp of crisis van bovineilandelijke betekenis. De Bestuurscolleges stellen onder meer rampen- en crisisplannen vast met een beschrijving van de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en de bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De expertise en capaciteit om deze plannen te schrijven is op de eilanden en bij het bureau van de Rijksvertegenwoordiger in onvoldoende mate aanwezig waardoor niet tijdig aan de wettelijke verplichtingen kan worden voldaan. Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft ondersteuning aangeboden. Het onlangs verschenen rapport van de Onderzoeksraad Voor Veiligheid over het neerstorten van een klein verkeersvliegtuig voor de kust van Bonaire in 2009, bevestigt de noodzaak van een adequaat georganiseerde hulpverlening, op basis van actuele plannen voor de rampenbestrijding.

Het ambt

De Rijksvertegenwoordiger is een eigenstandig bestuursorgaan met eigen bevoegdheden die hij uitoefent onder verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties of van een andere minister, afhankelijk van de betreffende bevoegdheid. Tussen 11 oktober 2010 en 1 mei 2011 heeft de directeur van de directie Koninkrijksrelaties van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als waarnemend Rijksvertegenwoordiger opgetreden.

Het bureau van de Rijksvertegenwoordiger

Voor de uitvoering van zijn taken wordt de Rijksvertegenwoordiger ondersteund door een bureau. Dit bureau bestaat uit beleidsmedewerkers die op Bonaire, Sint Eustatius en Saba gestationeerd zijn. De secretaris van de Rijksvertegenwoordiger geeft leiding aan het bureau. De medewerkers vormen de 'ogen en oren' van de Rijksvertegenwoordiger. Zij onderhouden niet alleen intensieve contacten met de bestuurders en ambtenaren van de openbare lichamen, maar ook met ondernemers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties op de eilanden. Ze slaan een brug tussen het bestuur van het Europese deel van Nederland, en dat in de Cariben.

De in verband met de wettelijke taken van de Rijksvertegenwoordiger noodzakelijke uitbreiding van het bureau, zal binnenkort worden gerealiseerd.

Ministerie van Financiën

Start Belastingdienst/Caribisch Nederland

Vanaf 10-10-2010 is de *Belastingdienst/Caribisch Nederland (B/CN)* operationeel. De directeur-generaal Belastingdienst NL is op diezelfde datum bestuurlijk verantwoordelijk geworden voor de Belastingdienst op Bonaire, Saba en Sint Eustatius. B/CN is ontstaan vanuit een fusie van tien vroegere lands- en eilandsdiensten van de Nederlandse Antillen. De formatie van 92 fte's is nagenoeg geheel gevuld vanuit de instroom van lokale diensten en lokaal geworven medewerkers. Ook het managementteam is compleet.

Alle leidinggevenden en medewerkers hebben vooruitlopend op de transitie deel genomen aan introductiesessies. Hierin is ingegaan op de beoogde werking van de organisatie: extern en samenwerkingsgericht, dienstverlenend, eenvoudig en simpel, proces- en risicogericht en met aandacht voor personele ontwikkeling. B/CN heeft op 01-01-2011 de dollar als munteenheid in de systemen ingevoerd.

Sinds de transitiedatum voert B/CN de inning- en invorderingstaken uit van de lokale heffingen van Bonaire en Saba. Op Sint Eustatius beperkt zich dit vooralsnog tot de inzet van de deurwaarder t.b.v. de dwanginvordering.

Het nieuwe fiscale stelsel: voorlichting en implementatie

De invoering van de nieuwe fiscale wet- en regelgeving voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba heeft op 01-01-2011 plaats gevonden. De fiscale wetgeving van de Nederlandse Antillen is gedurende de periode 10-10-2010 tot 01-01-2011 van kracht gebleven.

Op 14 december 2010 is de nieuwe fiscale wetgeving na behandeling in de Eerste Kamer vastgesteld. Direct na de uitkomst van de behandeling van de wetsvoorstellen in de Tweede Kamer (oktober 2010) is gestart met de externe voorlichting onder voorbehoud van de uitkomst van de beraadslagingen in de Eerste Kamer. Via paginagrote advertenties, brochures per belastingsoort, voorlichtingsbijeenkomsten en radio en TV-spotjes is bekendheid gegeven aan het nieuwe stelsel.

Vanaf 10-10-2010 is de website www.belastingdienst-cn.nl toegankelijk. Brochures en formulieren kunnen vanaf de site gedownload worden.

De nieuwe belastingregels worden door de lokale ondernemers als veelomvattend en zeer complex ervaren, zeker nu andere ministeries tegelijkertijd ook nieuwe voorschriften van kracht hebben laten worden.

Klantgerichte aanpak

Bij de uitvoering van het nieuwe stelsel wordt beoogd om dit zo eenvoudig mogelijk te doen en de administratieve last voor ondernemers zo laag mogelijk te houden. Vóór de transitie moesten ondernemers nog jaarlijks 36 maal een loket van de belastingdienst bezoeken omdat afdelingen in verschillende gebouwen waren gehuisvest en afzonderlijk georganiseerd. Nu hoeft dat nog maar vier keer: één bezoek per kwartaal, aan één loket. Binnenkort start de eerste bijeenkomst van het klantenpanel voor ondernemers.

Voor de inkomstenbelasting is vanaf het belastingjaar 2010 een sterk vereenvoudigd aangifteformulier ontwikkeld: van 24 naar 8 pagina's (tweetalig). B/CN biedt – tot een inkomensgrens van \$ 39.000 – hulp aan bij het invullen van het aangiftebiljet.

Processen en systemen

De start van B/CN en de invoering van een nieuw fiscaal stelsel brengt aanpassing van bestaande en inrichting van nieuwe processen met zich mee. De hiervoor benodigde belasting- en douaneapplicaties zijn aangepast respectievelijk gebouwd, of zullen dat in de nabije toekomst worden. Formulieren zijn ontworpen of vernieuwd. Eenvoud is hierbij het sleutelwoord. Voor de technische infrastructuur wordt gebruik gemaakt van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Huisvesting B/CN

Op 29 november 2010 opende B/CN de deuren van het nieuwe belastinggebouw op Bonaire. De in juni 2009 geopende Informationcentra op Saba en Sint Eustatius zijn sinds de transitiedatum geheel aangepast tot volwaardige belastingkantoren. In de havens op Saba en Sint Eustatius is tijdelijke huisvesting gerealiseerd voor de douane (samen met de KMar), om de wettelijke taken per 01-01-2011 te kunnen uitvoeren.

Doorontwikkeling in 2011

B/CN richt zich in 2011 onder meer op een verdere professionalisering van de dienstverlening, afronding van de invoering van het fiscale stelsel, ontwikkeling en implementatie van processen en systemen, opleiding en training van leidinggevenden en medewerkers en versterking van de besturings- en controlcyclus.

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I)

Vorming EL&I-eenheid binnen de RCN

Als gevolg van de samenvoeging van de ministeries van LNV en EZ tot één ministerie van EL&I, is binnen de Rijksdienst Caribisch Nederland ook één EL&I-eenheid gevormd. De eenheid bestaat uit een hoofd, een beleidsadviseur economische zaken, een coördinator natuur en een beleidsadviseur voor landbouw, veeteelt en visserij.

Communicatie

Op initiatief van het ministerie van EL&I is in het jaar van de biodiversiteit op 10-10-10 een speciale editie van het magazine *Change* uitgebracht, in zowel het Nederlands als het Engels. Dit blad toont de imponerende rijkdom van de natuur op Bonaire, Sint Eustatius en Saba en laat ook de kansen en bedreigingen zien voor mens en dier in het inmiddels Caribisch deel van Nederland.

Ook werkt het ministerie vanaf het laatste kwartaal van het vorig jaar aan een breed en geïntegreerd communicatieplan, dat na de zomer ter uitvoering zal worden gebracht.

Energie

Binnenkort vangt een onderzoek aan naar de verbetering van het elektriciteitsnet – dit mede met het oog op de invoeding van duurzame elektriciteit uit wind en zon. Met energieleverancier WEB op Bonaire is afgesproken dat deze energie (opgewekt uit zonnepanelen, geplaatst op het dak van een nieuw te bouwen middelbare school op Bonaire), zal invoeden op het net. Dit project is medegefinancierd door het ministerie van EL&I.

Tevens zal het ministerie in het eerste kwartaal onderzoeken uit laten voeren naar de praktische mogelijkheden van geothermische energieopwekking (Saba) en het plaatsen van een orkaanbestendige windturbine (Sint Eustatius).

Op verzoek van de eilandsbesturen van Sint Eustatius en Saba en de regering van Sint Maarten heeft het ministerie van EL&I onderzoek laten verrichten naar vermeende

kruissubsidiëring binnen het elektriciteitsbedrijf GEBE. Met behulp van een externe adviseur heeft het ministerie bovendien een bemiddelingsinitiatief in gang gezet met als doel overeenstemming te verkrijgen over de eigendomsverhoudingen binnen GEBE om een deugdelijke energievoorziening op Sint Eustatius en Saba veilig te stellen. Verder heeft het ministerie van EL&I (tijdens het bestuurlijk overleg van 30 maart jl.) met deze twee eilanden afgesproken dat zij een gezamenlijk voorstel formuleren voor de opsplitsing van GEBE en de Rijksvertegenwoordiger mandaat te verlenen om hierover afspraken met de regering van Sint Maarten te maken.

Telecom en Post

Het Agentschap Telecom (AT) is belast met de uitvoering van en het toezicht op de Wet Telecomvoorzieningen BES en de Wet Post BES. De taken die in Nederland bij de OPTA zijn belegd (o.a. post, nummers), zijn tijdelijk aan AT toegekend. AT is voor 2 jaar een dienstverleningsconvenant met Bureau Telecom en Post op Curaçao (BT&P) aangegaan voor de feitelijke uitvoering van de wettelijke taken. BT&P heeft een frontoffice op Bonaire en een backoffice op Curaçao.

Voor telecom is het beleidsdoel van EL&I de komende 3 tot 5 jaar de situatie op 10-10-10 te consolideren. De eerste jaren worden gebruikt om een inventarisatie te maken van behoeften op de eilanden om, waar nodig, verbeteringen door te voeren. Op termijn is de introductie van (gedeelten van) de Telecommunicatiewet voorzien. AT zet zich naast de inventarisatie en de going concern op de korte termijn in voor een vermindering van de administratieve lasten voor ondernemers bij het verkrijgen van een machtiging of concessie.

De kwaliteit van de postvoorziening in Caribisch Nederland is voor verbetering vatbaar. Dat was al zo toen het land Nederlandse Antillen nog bestond. Het ministerie van EL&I heeft met Nieuwe Post NV, gevestigd op Curaçao, afspraken gemaakt over het doorvoeren van kwaliteitsverbetering van de postbezorging. In dit kader wordt onder meer bezien of het invoeren van postcodes haalbaar is. Concrete kwaliteitsverbeteringen dienen in 2011 te worden doorgevoerd. Bij gelegenheid van de transitie heeft Nieuwe Post postzegels met de aanduiding Caribisch Nederland uitgegeven.

Bevorderen ondernemersklimaat

De Kamer van Koophandel op Bonaire is vernieuwd. Bovendien is er een gezamenlijke Kamer voor Sint Eustatius en Saba opgezet met publiekskantoren op beide eilanden. De bestuurscolleges van Bonaire, Sint Eustatius en Saba hebben in 2010 tijdelijke bestuursleden voor de Kamers van Koophandel benoemd. Eind 2011 zullen de verkiezingen voor een nieuw bestuur worden georganiseerd. De huidige besturen zijn met steun van het Ministerie van EL&I begonnen de Kamers op te zetten en te herstructureren.

Het opzetten van een deugdelijk Handelsregister voor Caribisch Nederland had van meet af aan prioriteit. De Kamers op de Boven- en Benedenwinden hebben, met steun van de Kamer van Koophandel Curaçao, de IT-systemen voor het Handelsregister op de drie eilanden technisch ingericht en gevuld met actuele gegevens. Deze acties zijn nog niet geheel afgerond. Gelet op het feit dat er vanuit Sint Maarten vóór de transitie geen gegevens voor Sint Eustatius en Saba zijn bijgehouden en op Bonaire een verouderd systeem aanwezig was, is dit een arbeidsintensieve aangelegenheid.

Een andere prioriteit vormde de huisvesting. De KvK Bonaire is begin 2011 in een nieuw kantoor gevestigd waar ondernemers beter kunnen worden geholpen. Op zowel Sint Eustatius als Saba is het publiekskantoor vijf dagen in de week van 09.00 uur tot 13.00 uur geopend.

De Kamers van Koophandel zullen in 2011 tevens voorlichting gaan geven op het terrein van ondernemerschap en innovatie; zij zullen daarvoor assistentie krijgen van AgentschapNL.

De Kamers vervullen ook een agenderende rol, bijvoorbeeld in de dialoog met de Belastingdienst over uitvoerbaarheid van wetten en regels voor ondernemers. Ten slotte helpen zij lokale kennis voor innovatieve ondernemers te mobiliseren en samenwerking tussen MKB-ondernemers te bevorderen.

Vestiging

Sinds de inwerkingtreding van de Wet vestiging bedrijven BES dient op aanvragen voor een vestigingsvergunning nog uitsluitend op economische gronden zoals die in de wet zijn opgenomen, te worden beslist. De Kamers van Koophandel hebben een adviserende rol. Moratoria zijn vervallen. Met de drie bestuurscolleges is een dialoog gaande over de correcte implementatie van de Wet vestiging bedrijven BES. De minister van EL&I heeft het eilandbestuur van Saba handreikingen geboden om problemen die het eilandbestuur ontmoet bij een juiste toepassing van de wet, te kunnen overwinnen. Ook de bestuurscolleges van de andere twee eilanden hebben een brief van de minister ontvangen waarin wordt uiteengezet hoe zij de wet moeten toepassen.

Marktwerking en marktordening

Het ministerie van EL&I heeft onderzoek laten uitvoeren naar de marktwerking op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit onderzoek is inmiddels afgerond. De bevindingen en de analyse zullen leiden tot een beleidsstandpunt over sectorordening en toezicht op mededinging.

Daarnaast is in het eerste kwartaal van 2011 onderzoek uitgevoerd dat gericht is op verbetering van het ondernemersklimaat op Sint Eustatius. Ook financiert het ministerie van EL&I gedurende zes maanden de aanstelling van een hoofd Economische Zaken bij het Openbaar Lichaam Sint Eustatius.

Met het IJkwezen Curaçao wordt gesproken over de tijdelijke continuering van zijn activiteiten op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. In de komende maanden moeten er keuzes gemaakt worden ten aanzien van de organisatie van de ijkwerkzaamheden op middellange termijn.

Toerisme

Het ministerie van EL&I heeft het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) recent opdracht verleend om de toeristenbureaus van Bonaire, Sint Eustatius en Saba te ondersteunen bij het verkrijgen van inzicht in de ontwikkelingen op de Nederlandse vakantiemarkt, de verdere verbetering van het imago van de eilanden en de ontwikkeling van een strategisch marketingplan.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is sinds 10 oktober 2010 verantwoordelijk voor het statistische programma van Caribisch Nederland. Het CBS heeft sindsdien al enkele statistieken over Caribisch Nederland gepubliceerd. Op 11 oktober 2010, tevens de World Statistics Day, is een statistiek gepubliceerd waarin de consumentenprijzen op Sint Eustatius en Saba zijn vergeleken met die op Bonaire. De gemiddelde prijs van dagelijkse boodschappen en overige uitgaven door huishoudens is op Saba 8 procent hoger dan op Bonaire. Op Sint Eustatius is dit 2 procent. Daarnaast is een statistiek over de invoer, uitvoer en de handelsbalans van Bonaire gepubliceerd.

Dit jaar zal het CBS het Statistisch Programma uitvoeren. Statistieken die worden gepubliceerd gaan onder meer over prijzen (CPI), de bevolkingsontwikkeling, bedrijvigheid (toerisme en transport) en gezondheidszorg. De prijsontwikkeling zal op kwartaalbasis gepubliceerd worden.

Beheerplan exclusieve economische zone

In 2010 is in samenwerking met de eilanden van Caribisch Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten en het instituut IMARES van de Universiteit Wageningen verder gewerkt aan het opstellen van een beheerplan voor de Exclusieve Economische Zone (EEZ). Dit plan is gericht op de bescherming van de rijke mariene biodiversiteit en op duurzame visserij. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar de Sababank. Een actief beheer zal zo spoedig mogelijk worden opgestart. Vooruitlopend hierop heeft de staatssecretaris van EL&I op grond van de wet grondslagen natuurbeheer en –bescherming BES de Sababank per 15 december 2010 aangewezen als beschermd gebied. De aanwijzing heeft o.m. tot gevolg dat op de Sababank niet meer geankerd mag worden.

Eind 2010 hebben de drie eilanden van Caribisch Nederland afgesproken om het beheersplan voor de Exclusieve Economische Zone (EEZ) gezamenlijk te gaan uitvoeren.

Klimaatverandering

In november 2010 werd het rapport “Climate change effects on the biodiversity of the BES Islands” door de instituten Alterra en Imares (Universiteit Wageningen) uitgebracht. Het rapport werd in opdracht van het ministerie van EL&I opgesteld. Het beschrijft de gevolgen van de klimaatverandering en de mogelijke adaptatie strategieën voor de drie eilanden van Caribisch Nederland.

Monitoring biodiversiteit en visserij

Zowel op het land als in het water hebben de drie eilanden een hoge biodiversiteit die vanuit diverse internationale verdragen beschermd moet worden. Mondiale factoren als klimaatverandering en lokale omstandigheden als toerisme en visserij, hebben daar invloed op. Het ministerie van EL&I is eind 2010, in samenwerking met de eilanden, gestart met het opzetten van een monitoringsysteem voor mogelijke veranderingen in deze biodiversiteit.

Natuurbeleidsplan

Krachtens de wet grondslagen natuurbeheer BES dient het ministerie van EL&I samen met de eilanden het natuurbeleidsplan 2012-2017 op te stellen.

Als startpunt wordt de evaluatie van het oude natuurbeleidsplan van het voormalige land Nederlandse Antillen gebruikt. Het nieuwe plan zal medio 2011 zijn afgerond.

Duurzame landbouw

In 2011 is op Bonaire een start gemaakt met het project “Nieuwe arbeidsplaatsen en zelfvoorzienende landbouw”. Op Sint Eustatius zal de Dienst Landelijk Gebied (DLG) een studie uitvoeren naar de economische haalbaarheid van duurzame landbouw.

Internationale samenwerking

De EL&I-eenheid bij de RCN participeert in twee werkgroepen van het Specially Protected Areas and Wildlife (SPAW) protocol, ingesteld in oktober 2010. Het betreft hier werkgroepen die richtlijnen opstellen voor de bescherming van bijzondere gebieden en de in de natuur levende dieren en planten. De beleidscoördinator natuur van de EL&I-eenheid is voorzitter van een van de werkgroepen.

Ministerie van Infrastructuur en milieu

Luchtvaart, meteo en seismologie

Over de continuïteit van luchtverkeersleiding, meteorologische en seismologische dienstverlening zijn het afgelopen half jaar voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba verdere afspraken gemaakt met de landen Curaçao en Sint Maarten.

De renovatie van de start- en landingsbaan van Bonaire International Airport is in februari 2011 van start gegaan en zal in de zomer gereed zijn.

Havens

De Inspectie Verkeer en Waterstaat is gestart met het instellen van Port State Control (het weren van schepen die niet aan de internationale eisen voldoen). Het afgelopen half jaar zijn 30 schepen onderworpen aan een inspectie. Het merendeel voldoet niet aan alle internationale regelgeving voor veiligheid en milieu. Daarbij moet gedacht worden aan de staat van onderhoud, kwalificaties van het personeel en belading van tankers. In drie gevallen heeft de inspectie een vaarverbod opgelegd.

Vervoer van gevaarlijke stoffen

In het kader van het vervoer van gevaarlijke stoffen zijn het afgelopen half jaar meerdere trainingen aan het bedrijfsleven en de overheden van Caribisch Nederland gegeven. Bovendien zijn de eerste contouren ontwikkeld voor een platform gevaarlijke stoffen waarin kennismanagement en het verbeteren van de veiligheid centraal staan.

Olieterminals

I&M is het vergunningstraject (inclusief de handhaving daarvan) ingegaan voor de grote olieterminals BOPEC op Bonaire en NuStar op Sint Eustatius. De concept-milieuvergunning voor NuStar is gereed. Het is de bedoeling dat beide milieuvergunningen op 1 januari 2012 van kracht worden. Daarnaast coördineert I&M de advisering van de Rijksvertegenwoordiger die namens het Rijk over de voorgenomen uitbreiding met NuStar overlegt. Rijkswaterstaat is met beide olieterminals in gesprek over de vergunningen die zij op grond van de Wet maritiem beheer BES nodig hebben.

Incidenten op zee

Over de bestrijding van incidenten op zee zijn afspraken gemaakt met de lokale autoriteiten (havenmeesters) en de Kustwacht Caribisch Gebied. De afspraken gaan over het melden van incidenten, de onderlinge afstemming tussen de autoriteiten en de bestrijding. Bovendien heeft I&M een inventarisatie gehouden van de risico's op het gebied van maritieme incidentenbestrijding.

I&M heeft in het bestuurlijk overleg met de drie eilanden van 1 april, aangeboden om voor elk van de openbare lichamen een risicoanalyse en een inventarisatie van de bestrijdingscapaciteit uit te voeren voor het opstellen van rampenbestrijdingsplannen in de territoriale zee en in de exclusieve economische zone.

Afval

Op Bonaire zijn de afvalstromen geïnventariseerd en is een eerste beleidskader opgesteld. Ziekenhuis Fundashon Mariadal op Bonaire zal een oventje aanschaffen voor de verbranding van besmettelijk ziekenhuisafval. Afgewerkte olie wordt voortaan naar Curaçao afgevoerd voor verwerking. Op Sint Eustatius en Saba wordt begonnen met een gedeeltelijke scheiding en afvoer van afval (gefinancierd uit het Sociaal Economisch Initiatief).

Asbest

In 2010 heeft een onderzoek plaats gevonden naar de aanwezigheid van asbest op de eilanden van Caribisch Nederland. Uit het onderzoek is gebleken dat op Bonaire veel asbesthoudend materiaal in woningen (50 %) aanwezig is. Op Sint Eustatius en Saba is veel minder asbesthoudend materiaal toegepast.

Bodem

Er wordt, in samenwerking met de eilanden, een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd om de huidige situatie van de vervuiling van de bodem te kunnen vaststellen. Bij een eventuele ontoelaatbare vervuiling, zal worden aangegeven welke maatregelen noodzakelijk zijn. Ook is op Bonaire een programma gestart over duurzaam bodembeheer waarbij zaken als landbouw en erosie worden meegenomen. Op Sint Eustatius is een onderzoek gestart dat specifiek betrekking heeft op erosie.

Water

In samenwerking met de Caribbean Water Association (CWA) werkt I&M aan een duurzaam watermanagementsysteem voor de eilanden. Alle onderdelen van de waterketen (regenwater, drinkwater, zeewater en afvalwater) worden met elkaar in verband gebracht. Op de lange termijn kan dat voordelen opleveren voor de eilanden.

Op Sint Eustatius is het openbaar lichaam gestart met de aanleg van een drinkwaterleiding (met middelen uit het Europees Ontwikkelingsfonds). Als dit project in het voorjaar van 2012 gereed is, zal 80% van de bevolking zijn voorzien van stromend water.

De eerste afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI) op Bonaire is gereed en zal in april in gebruik worden genomen. Inmiddels is gestart met het bouwrijp maken van het terrein voor de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) en het plaatsen van vacuümpotten ten behoeve van de riolering. Er is nog geen regeling voor de exploitatie van beide zuiveringsinstallaties en de aansluiting van woningen en bedrijven op het nieuwe rioleringsnet. In september 2010 heeft het eilandgebied Bonaire (nu openbaar lichaam) voor de permanente waterzuivering een financieringsovereenkomst ondertekend. In deze overeenkomst heeft het openbaar lichaam zich verplicht om de exploitatie voor de waterzuivering te regelen. Ook voor de tijdelijke waterzuiveringsinstallatie zijn dergelijke afspraken gemaakt. Naast deze gemaakte afspraken heeft het openbaar lichaam de taak om woningen en bedrijven op het rioleringsnetwerk aan te sluiten. Echter, op dit moment worden deze afspraken en taken voor beide waterzuiveringsinstallaties door het openbaar lichaam niet uitgevoerd.

Ruimtelijke ordening

Bonaire beschikt sinds oktober 2010 over een ruimtelijk ontwikkelingsplan (ROB) dat met behulp van fondsen uit het Sociaal Economisch Initiatief tot stand is gekomen. Op Sint Eustatius is het ruimtelijk ontwikkelingsplan (een bestemmingsplan) in concept gereed. Het plan zal binnenkort aan de eilandsraad worden voorgelegd. Er is een hoorzitting gehouden voor de bevolking en de bezwarenfase is afgerond. Op Saba is voorlopig geen gevolg gegeven aan de aangenomen eilandsverordening Ruimtelijke ordening en planning. Men acht het momenteel niet opportuun een ruimtelijk ontwikkelingsplan op te stellen tegelijkertijd met de vele veranderingen die 10-10-10 met zich heeft meegebracht.

Rijbewijzen

Het huidige papieren rijbewijs van de eilanden van Caribisch Nederland is gevoelig voor fraude. De eilanden willen de veiligheid van de rijbewijzen daarom met ondersteuning van Nederland verbeteren. Na ontvangst van een verzoek van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, zal de Rijksdienst voor het Wegverkeer een voorstel ontwikkelen om tot een verhoging van het veiligheidsniveau te komen. Over de investeringskosten moeten nog nadere afspraken worden gemaakt.

Ministerie van Defensie

Sinds 10 oktober 2010 is de Koninklijke Marechaussee (KMar) verantwoordelijk voor de uitvoering van een aantal politietaken in Caribisch Nederland. Dit betreft onder andere de grensbewaking, de politietaken op de luchthavens en ook het assisteren van het korps Politie Caribisch Nederland.

De KMar is de afgelopen maanden druk geweest met de gevolgen van de invoering van de (aangepaste) wet- en regelgeving op het gebied van onder meer grensbewaking. Door het Landelijk Opleiding en Kenniscentrum van de KMar worden momenteel aangepaste opleidingen ontwikkeld. In die opleidingen zal veel aandacht worden besteed aan het vergroten van het kennis- en serviceniveau. Het personeel dat sinds de transitie bij de KMar

is komen werken, is de afgelopen maanden opgeleid op het gebied van het onderkennen van valse documenten en IBT (Integrale Beroepsvaardigheden Training).

De KMar werkt nauw samen met andere overheidsorganisaties. Zo wordt met de douane (wederzijds) *know how* op het gebied van grensbewaking gedeeld. Verder wordt er samengewerkt met de Kustwacht en – op Bonaire – met de beheersorganisatie Stinapa van het Nationaal Park. Ook op de luchthavens werkt de KMar samen met de douane, bijvoorbeeld op het gebied van de drugsbestrijding in het Flamingoteam te Bonaire. De aanpak van zogeheten bolletjesslikkers zal op Bonaire veranderen. Zo komt er een *slikkertoilet* voor bolletjesslikkers. In het kader van de invoering van de dollar heeft de KMar op in Caribisch Nederland geldvoorraden en –transporten bewaakt, waarbij de KMar en het Korps Politie Caribisch Nederland elkaar wederzijds hebben bijgestaan bij de begeleiding van het transport en het uitvoeren van extra toezicht op straat.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Vooruitlopend op de transitiedatum van 10 oktober 2010 heeft VWS de afgelopen jaren verschillende projecten gestart om het zorgaanbod op de BES-eilanden te verbeteren. Daarnaast heeft VWS per 1 januari 2011 één (publiekrechtelijke) zorgverzekering ingevoerd die alle inwoners een gelijk recht geeft op geneeskundige en langdurige zorg.

Verbeteren van het zorgaanbod

Het afgelopen jaar is gewerkt aan de herstructurering en verbetering van het zorgaanbod op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Zo zijn de (kleine) ziekenhuizen van Sint Eustatius en Saba geprivatiseerd en is het aantal basisspecialismen binnen het ziekenhuis van Bonaire uitgebreid. Daarnaast is er met VWS-subsidies geïnvesteerd in de medische infrastructuur (gebouwen, apparatuur en ambulances) en in de opleidingen voor het personeel.

Op het vlak van de kwaliteit zijn inmiddels op alle eilanden nieuwe ambulances in gebruik. Het samenwerkingsverband van de ziekenhuizen van VU en AMC met het ziekenhuis van Bonaire heeft in 2010 vorm gekregen. In dat samenwerkingsverband wordt onder meer de basisspecialistische zorg geregeld. Het gaat om de specialisten interne geneeskunde, chirurgie, anaesthesie, gynaecologie, kindergeneeskunde en psychiatrie.

Ook aan het bieden van dialysevoorzieningen op Bonaire is in het afgelopen jaar gewerkt. Op particulier initiatief is een patiëntenvereniging voor de belangenbehartiging van dialysepatiënten opgericht, en is er een start gemaakt met het opzetten van dialysefaciliteiten in het ziekenhuis op Bonaire. De specialistische achtervang nefrologie en interventieradiologie is geregeld via de overeenkomst met het ziekenhuis te Curaçao.

Voor de (electieve) superspecialistische zorg zijn eind 2010 en begin 2011 afspraken gemaakt met de ziekenhuizen van Curaçao en Aruba voor de Benedenwinden en met de ziekenhuizen van Sint Maarten en het Franse eiland Guadeloupe voor de Bovenwinden. Daarbij is de uitvoering van de acute zorg meegenomen.

Op het gebied van de farmaceutische zorg op de eilanden, is in 2010 verder gewerkt aan het vergroten van de doelmatigheid. Bekeken is hoe de contractering van de betrokken zorgverleners kan worden gefaciliteerd met verbetering van (en verlaging van de kosten van) de inkoop en organisatie van de geneesmiddelenvoorziening. Daarbij is uiteraard ook de verandering van het voorschrijfgedrag van artsen van belang.

Op Bonaire is sinds 2009 een psychiater beschikbaar, vooralsnog door voortzetting van werkzaamheden van de bestaande maatschap te Curaçao en vanaf april door de stationering

van een vaste psychiater vanuit de jumelage VU/AMC. Voor Saba en Sint Eustatius wordt de samenwerking met de maatschap op Curaçao voortgezet. In 2010 is ook gewerkt aan de verbetering van de verslavingszorg op de eilanden en de gesloten- en crisisopname.

Zorgverzekering BES

De oude publieke en private ziektekostenverzekeringen van de Nederlandse Antillen zijn op 1 januari 2011 vervangen door één publieke verzekering voor geneeskundige en AWBZ-zorg. Het Zorgverzekeringskantoor is op dezelfde datum operationeel geworden. Het kantoor houdt zich bezig met de uitvoering van de nieuwe zorgverzekering. Zo is het verantwoordelijk voor de inkoop van de zorg waarop de ca. 20.000 verzekerden recht hebben, het bijhouden van een verzekerdenadministratie, voorlichting aan verzekerden en zorgaanbieders en zaken als de ondersteuning van verzekerden bij een medische uitzending naar zorgaanbieders buiten de eilanden van Caribisch Nederland. Ook fraudebestrijding is een taak van het Zorgverzekeringskantoor.

In de eerste maanden van 2011 kende het Zorgverzekeringskantoor aanloopproblemen. De uitvoering van de verzekering was zowel voor het Zorgkantoor als voor de burgers van de drie eilanden niet eenvoudig. Zo is in de eerste maanden veel aandacht besteed aan de uitvoeringsregelingen en de voorlichting aan het publiek. Al met al is de invoering redelijk goed verlopen. Uiteraard zijn ook situaties voorgekomen die beter hadden gekund.

Intern

De invoeringsproblemen werden veroorzaakt door de noodzakelijke gewenning bij de betrokkenen aan het nieuwe stelsel, door een nog niet volledig geautomatiseerde procesondersteuning en een niet bij aanvang optimaal verlopende informatievoorziening. Het Zorgverzekeringskantoor heeft de problemen opgelost door intensieve begeleiding van de eerstelijns zorgaanbieders, door goede samenwerking met de ziekenhuizen en door flexibiliteit te tonen bij het betalen van vergoedingen aan verzekerden die medisch werden uitgezonden. Daarnaast werd regelmatig in de media uitleg gegeven. De telefonische communicatie (helpdesk) richting verzekerden is nog niet optimaal door onvoldoende technische mogelijkheden in de telefooncentrale. Hiervoor wordt een oplossing gezocht.

Extern

De inkoop van zorg is in de eerste maanden redelijk voortvarend verlopen. Met een flink aantal zorgaanbieders is in het eerste kwartaal van 2011 contracten aangegaan. De organisatie Fundashon Mariadal te Bonaire is een belangrijke contractpartner om vergaande samenwerking mee aan te gaan. Zo zal medio 2011 ook Bonaire dialysevoorzieningen bieden aan nierpatiënten. Dit voorkomt dat deze patiënten moeten worden uitgezonden naar andere eilanden.

De medische uitzendingen van patiënten naar andere eilanden voor een medische behandeling, hebben speciale aandacht. Het vervoer tussen de eilanden en het verblijf van de patiënt op een ander eiland is in de eerste maanden van 2011 geregeld. Een punt van aandacht is het forse aantal uitzendingen.

Al met al is het eerste kwartaal van 2011 voor het Zorgverzekeringskantoor redelijk naar tevredenheid verlopen. Nu richt het kantoor zich op de verbetering van de interne organisatie, het beheer van de zorgcontracten en de communicatie richting verzekerden.

Stand van zaken Publieke gezondheid, GHOR en implementatie IHR

De Publieke Gezondheid (PG) en in het verlengde daarvan de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) voldoet op alle drie de eilanden niet aan de Nederlandse

wetgeving (Wet Publieke Gezondheid). Verbetering is noodzaak. De eilanden hebben aangegeven behoefte te hebben aan hulp vanuit Nederland om de publieke gezondheidstaken te kunnen uitvoeren. Wil de PG en GHOR op een hoger plan worden gebracht dan is permanente samenwerking tussen de eilanden en een Nederlandse GGD noodzakelijk. Inmiddels is daarbij de keuze op de GGD Den Haag gevallen.

Voor wat betreft de infectieziektebestijding, heeft Nederland in 2007 de International Health Regulations (IHR) van de WHO voor het totale Koninkrijk, dus inclusief Caribisch Nederland en de Caribische landen binnen ons Koninkrijk, ondertekend. Belangrijk onderdeel daarvan is de verplichting tot het inrichten van een zogenaamd *focal point* voor meldingen van infectieziekten in het Koninkrijk.

Jeugd en Gezin

Met het aantreden van het nieuwe kabinet is er geen minister voor Jeugd en Gezin meer. Het jeugdbeleid is onderdeel geworden van het ministerie van VWS. De jeugdbescherming valt onder het ministerie van Justitie. Voor elk eiland is een maatwerkplan gemaakt waarin de volgende vier elementen zijn opgenomen: een Centrum voor Jeugd en Gezin, mogelijkheden voor positieve vrijetijdsbesteding, jeugdzorg en jeugdbescherming. Voor de uitvoering van de plannen zijn in de loop van 2009 en 2010 circa 30 extra medewerkers aangetrokken, waar mogelijk met een Antilliaanse achtergrond.

Centra voor Jeugd en Gezin

Op zowel Sint Eustatius als Saba zijn Centra voor Jeugd en Gezin geopend, waarin (vanwege de kleinschaligheid) nagenoeg alle jeugdfuncties worden gecombineerd, van de jeugdgezondheidszorg tot jeugdzorg en jeugdbescherming. De Centra vormen huiskamerachtige inloopcentra waar ouders en de jeugd terecht kunnen met al hun vragen. De volgende stap is de dienstverlening verder te ontwikkelen en te verankeren in de eilandsamenleving. Tevens wordt geïnvesteerd in het uitbreiden van de mogelijkheden voor positieve vrijetijdsbesteding.

Op Bonaire is op 21 februari 2011 een overeenkomst getekend tussen VWS, het Openbaar Lichaam Bonaire en vier stichtingen, die samen het Centrum voor Jeugd en Gezin gaan vormen. VWS heeft daartoe via de RCN het pand Princess Plaza aangehuurd dat geschikt wordt gemaakt om in de herfst het Centrum voor Jeugd en Gezin, de jeugdzorg en de gezinsvoogdij te huisvesten.

Qua jeugdzorg is op Bonaire inmiddels een team ambulante hulpverlening operationeel. Het eerste logeershuis (Kas di Karko) is geopend.

Eén methodiek voor alle eilanden

Om op alle eilanden vanuit één methodiek te werken, wordt overal Triple P geïmplementeerd, een internationaal bewezen effectieve aanpak voor opvoedingsondersteuning. Ook is er gekozen voor één registratiesysteem voor alle jeugdorganisaties, namelijk JeugdlinQ. In februari 2011 is de eerste fase van de implementatie van dit systeem op alle drie de eilanden uitgevoerd.

Arbeidsmarkimpuls Bonaire

Op Bonaire wordt een 'arbeidsmarkimpuls' gegeven door 20 lokale jeugdwerkers in de gelegenheid te stellen via duaal leren zich verder te scholen naar HBO-niveau in de sociaal-pedagogische hulpverlening. Dit wordt uitgevoerd door de Christelijke Hogeschool Ede.

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Korps Politie Caribisch Nederland

De regionale wervingscampagne voor nieuwe agenten die in augustus 2010 was gestart, is inmiddels afgelopen. In de Caribische regio was er voor bepaalde functies minder animo dan

verwacht, maar vanuit het Europese deel van Nederland was er wel belangstelling. Dat heeft erin geresulteerd dat zeker 8 Europees-Nederlandse politieagenten tegen lokale arbeidsvoorwaarden zullen overstappen naar het Korps Politie Caribisch Nederland.

Daarnaast zullen nog 11 aspirant-agenten hun algemene politie opleiding afronden op Curaçao en zullen 8 aspiranten medio dit jaar starten met een in Nederland ontwikkelde algemene politie opleiding voor Caribisch Nederland.

De afdeling Opsporing blijft ernstig onderbezet. Tijdelijke steun vanuit Nederland is noodzakelijk. De steun van 5 tot 6 rechercheurs gedurende een periode van 2 tot 3 jaar is toegezegd.

De managementfuncties van het korps zijn allemaal ingevuld. De sterkte van het korps is nu 72,3%, inclusief de aspiranten. Dat wil zeggen dat van de bijna 165 functies, er 119 bezet zijn. Op de afdeling opsporing is de bezetting 38%. Bij Intake, Info en OST is dat 51%. Bij de basispolitiezorg zijn vrijwel alle functies bezet.

De afspraak was om gedurende de eerste drie jaar na oprichting van het nieuwe korps, de medewerkers van de Kmar bovenformatief toe te voegen aan de politie. Hier zal, gelet op het wervings- en opleidingstraject van de politie, voorlopig geen sprake van kunnen zijn.

Arbeidsvoorwaarden

De ambitie van het Korps Politie Caribisch Nederland is om een korps te zijn met een hoge mate van mobiliteit. Dit bevordert de gelijkmatige ontwikkeling van het korps en garandeert de onafhankelijke opsporing en handhaving. In de huidige arbeidsvoorwaarden van de politie staan geen adequate detacheringvoorwaarden opgenomen. Dit verdient aanpassing.

Opleidingen

Het korps is bezig met het opstellen van een meerjarig opleidingsplan waarmee wordt beoogd de opleidingsachterstand weg te werken en nieuwe kennis binnen het korps te brengen. Gelet op de onderbezetting en de kosten die de opleidingen met zich mee brengen, worden de opleidingen over meerdere jaren uitgesmeerd.

Wet- en regelgeving

Door de snelheid waarmee nieuwe wet- en regelgeving van kracht is geworden in Caribisch Nederland, heeft de politie een kennisachterstand opgelopen. Er wordt nu gezocht naar mogelijkheden om de politie zo snel mogelijk op het vereiste kennisniveau te brengen.

Uitrusting en uniform

Samen met de politiekorpsen op Curaçao en St. Maarten is een werkgroep opgericht die de betreffende ministers zal informeren over de uitrusting van de politie, zoals een nieuw dienstwapen.

Wat betreft het uniform, zal het Korps Politie Caribisch Nederland zich zoveel mogelijk aanpassen aan het uniform van de politie in het Europese deel van Nederland. De wensen van het personeel, de uitwisselbaarheid met andere korpsen en de reeds vastgestelde regelgeving zal daarbij leidend zijn. Het nieuwe uniform zal naar verwachting voor het einde van het jaar worden geïntroduceerd binnen het KPCN.

De dienstvoertuigen worden voorzien van de emblemen van de Nederlandse politie.

Huisvesting

De nieuwbouw en de verbouwingen van de politiebureaus die al voor 10-10-10 waren ingezet, lopen vertraging op omdat na 10-10-10 andere bouwvoorschriften worden toegepast. Deze bouwvoorschriften leiden er toe dat de bouwkosten hoger uitvallen dan geraamd. Dientengevolge zijn er tekorten op de begroting ontstaan. Dat heeft er onder meer toe geleid dat er geen begin is gemaakt met de afbouw van de nieuwe vleugel van het politiebureau in Kralendijk. Vanwege het ruimtegebrek in dat politiebureau wordt elders ruimte gehuurd.

Politiecellen

De politiecellen op Bonaire zijn sinds 8 maart 2011 ondergebracht bij de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland te Bonaire. Deze cellen voldoen aan de eisen. De politiecellen op Sint Eustatius en Saba zullen met prioriteit worden aangepast om ook aan de normen te voldoen. Momenteel worden er op Saba alleen in hoge uitzondering arrestanten ingesloten in de politiecellen en dan met een maximale duur van 1 nacht. De arrestanten worden zoveel mogelijk overgebracht naar Sint Eustatius.

Politiejaarplan

De politie werkt volgens het jaarplan dat is afgestemd met de korpsbeheerder, het Openbaar Ministerie en de gezaghebbers. Duidelijk is dat niet alles wat men zou willen, in 2011 gerealiseerd kan worden. Dat komt deels door het ontbreken van de financiële middelen en deels door de onderbezetting.

ICT

De politie is in afwachting van een veilige mailomgeving. Daarom wordt er nog steeds gebruik gemaakt van het oude netwerk van de voormalige Nederlandse Antillen of van privé-mailadressen. De uitrol duurt i.v.m. beveiligingseisen langer dan verwacht. De thans in gebruik zijnde bedrijfsprocessensystemen binnen de politie worden samen met de politiekorpsen van Curaçao, Sint Maarten en Aruba beoordeeld op effectiviteit.

Het Openbaar Ministerie BES

Het Openbaar Ministerie is in september 2010 uitgebreid met een beleidsmedewerker, in november met een officier van justitie voor Bonaire en met ingang van 1 januari 2011 met een 0,5 fte officier van justitie ten behoeve van Saba en Sint Eustatius. Ook is er met ingang van 1 januari een extra senior-parketsecretaris aangetrokken.

Nieuwe huisvesting op Bonaire voor dit uitgebreide Openbaar Ministerie is in samenwerking met de Rijksgebouwendienst in ontwikkeling. Herhuisvesting is voorzien voor september 2011. Ook wordt de huisvesting van het Openbaar Ministerie op Saba en Sint Eustatius gerenoveerd.

De Justitiële Inrichting Caribisch Nederland

De verbouwing van het Huis van Bewaring op Bonaire en de uitbreiding van de bestaande capaciteit zijn gerealiseerd. Op 2 december 2010 is de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland geopend in aanwezigheid van de directeur-generaal preventie, jeugdbescherming en sancties en de hoofdinspecteur DJI.

Het personeel is geworven; hen is een opleiding en een uitgebreide training aangeboden. Duidelijk is dat *training on the job* en *on the spot* door ervaren medewerkers noodzakelijk is. Ten behoeve van de inrichting van de medische dienst in de inrichting is een verpleegkundige aangetrokken; ook zijn er dienstverleningsovereenkomsten met een huisarts, een psychiater, een psycholoog, een tandarts en een fysiotherapeut. Er is een dagprogramma dat rekening houdt met verschillende groepen gedetineerden.

De voorbereidingen door de Rijksgebouwendienst en de DJI om cellen te realiseren op Sint Eustatius zijn begonnen. Het streven is erop gericht dat deze capaciteit begin 2013 in gebruik kan worden genomen.

De voogdijraden op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Formeel bestaan er nog drie voogdijraden. In onderling overleg is besloten om met ingang van 1 januari 2011 met één directeur te werken die verantwoordelijk is voor de alledrie de eilanden. De formatie is op sterkte. De voogdijraad op Bonaire functioneert naar behoren en

dient als voorbeeld voor de uitvoering van de werkzaamheden door de voogdijraden op de Bovenwindse eilanden.

Naast de bestaande activiteiten van de voogdijraden worden sinds juni 2010 op Bonaire ook jeugdreclasseringsactiviteiten uitgevoerd. De voogdijraad op Bonaire heeft hiervoor een medewerker aangetrokken. Door hem zijn in nauw overleg met het Openbaar Ministerie drie interventiemodellen ontwikkeld: de HALT-afdoening, het officiersmodel en het rechtersmodel, gericht op het reageren op lichte, gemiddelde en ernstige delicten.

Vanaf 15 maart worden deze interventiemogelijkheden ook aangeboden op Saba en Sint Eustatius. De voogdijraad en de Stichting Reclassering Caribisch Nederland zenden met ingang van die datum gezamenlijk 1 fte uit naar de Bovenwindse eilanden.

De Stichting Reclassering Caribisch Nederland

De bezetting van de Stichting Reclassering Caribisch Nederland is op sterkte. De stichting functioneert thans volgens een Raad van Toezicht-model. De statuten zijn daartoe aangepast. Begin december is er een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de Stichting Reclassering Caribisch Nederland en de Stichting Reclassering Nederland. De Stichting Reclassering Caribisch Nederland heeft onderzocht of het mogelijk is om elektronisch toezicht te laten plaats vinden met behulp van GPS. Dit voorstel wordt nu door het Ministerie van Veiligheid en Justitie beoordeeld.

Met ingang van 15 maart 2011 worden ook op Sint Eustatius en Saba reclasseringsactiviteiten ontwikkeld: vroeghulp, het opstellen van voorlichtingsrapporten, het bieden van hulp en steun, het opzetten van werkprojecten voor het uitvoeren van werkstraffen en het aanbieden van leerstraffen, onder andere agressieregulatietraining.

De gezinsvoogdij

De gezinsvoogdij is sinds 15 maart op sterkte. Tot 1 januari 2011 waren er nog twee medewerkers in dienst; inmiddels zijn dat er vijf. Het betreft dus een prille organisatie. Op Saba en Sint Eustatius worden kindbeschermingsmaatregelen uitgevoerd door het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Kosteloze rechtsbijstand

In het afgelopen half jaar is de werkwijze betreffende kosteloze rechtsbijstand ontwikkeld en geïmplementeerd. Op hoofdlijnen: de burgers op de eilanden van Caribisch Nederland, die in aanmerking menen te komen voor kosteloze rechtsbijstand, kunnen zich wenden tot de Rijksdienst Caribisch Nederland met het verzoek om voor deze voorziening in aanmerking te komen. Het verzoek wordt binnen de RCN beoordeeld. Bij een positief besluit krijgt de burger een "kaart kosteloze rechtsbijstand" waarmee hij naar een advocaat kan. Na afwikkeling van de (rechts) zaak kan de advocaat op een voorgeschreven wijze een declaratie indienen bij de RCN.

Relaties met de andere landen in het Caribische deel van het Koninkrijk

Met de beleidsadviseurs van de ministers van Justitie van Sint Maarten, Curaçao en Aruba zijn uitvoeringsafspraken gemaakt over het inrichten van een eenduidige planning en control-cyclus. De afspraken zijn inmiddels formeel geaccordeerd door de ministers van Curaçao en Sint Maarten.

Overige thema's

Het bureau slachtofferzorg van Bonaire heeft zich bereid verklaard als meldpunt te willen functioneren voor eventuele slachtoffers van mensenhandel. De uitwerking hiervan wordt binnenkort ter hand genomen.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Openbaar Bestuur en Democratie

Het onderzoek naar de begrotingen van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba is in september 2010 afgerond en aan de staatssecretaris van BZK aangeboden. Mede op basis daarvan is begin oktober 2010 de vrije uitkering 2011 voor de openbare lichamen vastgesteld.

Op 10 oktober 2010 zijn de ambtsketens aan de gezaghebbers uitgereikt en zijn tevens de eilandwapens bij Koninklijk Besluit vastgesteld. Ook de eerste exemplaren van de nieuwe identiteitskaarten zijn die dag uitgereikt.

De VNG heeft diverse modelverordeningen opgesteld voor de eilanden van Caribisch Nederland.

Op 2 maart jl. zijn voor de eerste keer de verkiezingen voor de eilandsraad gehouden volgens de (nieuwe) regels van de Kieswet BES. De verkiezingen zijn door de inzet van de openbare lichamen goed verlopen.

Voor de ondersteunende activiteiten ten behoeve van de implementatie van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES) en de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (FinBES) is het Actieprogramma lokaal bestuur opgesteld. De VNG zal dat actieprogramma dit jaar uitvoeren en zal de openbare lichamen helpen bij het inrichten van de griffie en het opzetten van een gezamenlijke rekenkamer. De Nationale Ombudsman ondersteunt de openbare lichamen bij het opzetten van de ombudsfunctie. Daarnaast heeft BZK voor de implementatie van de WolBES en de FinBES nog extra middelen (ruim 1,4 miljoen euro) beschikbaar gesteld aan de openbare lichamen.

Met de diverse afnemers van de gegevens (PIVA-V) van de afdelingen burgerzaken van de openbare lichamen is afgesproken dat zij mogelijke onjuistheden terugkoppelen, waardoor de kwaliteit van die gegevens op orde komt c.q. blijft.

Uit het eerdergenoemde onderzoek naar de begrotingen is gebleken dat de openbare lichamen niet of nauwelijks beschikken over beheerplannen voor de diverse kapitaalgoederen. De openbare lichamen zijn bezig deze op te stellen.

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

De IND-unit Caribisch Nederland is op 10 oktober 2010 begonnen met de uitvoering van de Wet Toelating en Uitzetting (WTU) en de Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN). De WTU is pas medio 2010 door de Tweede Kamer aangenomen.

Het personeel van de IND-unit is al vóór de transitiedatum geworven en (primair) opgeleid. Onder de medewerkers bevinden zich geen technische bijstanders.

Bij haar werkzaamheden maakt de IND gebruik van het FMS-systeem (ICT), dat al eerder op de Antillen was ingevoerd. Het systeem is aangepast aan Caribisch Nederland. Door de late vaststelling van de WTU was het systeem op 10-10-10 slechts gedeeltelijk operationeel. Pas in november 2010 konden de eerste verzoeken daadwerkelijk worden ingevoerd, eind december 2010 konden de eerste beschikkingen worden uitgereikt.

Op elk eiland is een loket waar men binnen kan lopen voor informatie en het indienen van een aanvraag voor toelating of naturalisatie. De IND-unit verzorgt ook de loketfunctie voor

de SZW-unit, zodat een werkgever gelijktijdig met de aanvraag voor toelating voor een buitenlandse werknemer een zogenaamde tewerkstellingsvergunning kan aanvragen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het FMS-systeem en digitaal berichtenverkeer, wat de doorlooptijd behoorlijk verkort.

In de beginperiode werd de unit geconfronteerd met een aanzienlijke voorraad aanvragen. Vooral op Saba, waar de Vreemdelingendienst voor de transitiedatum verantwoordelijk was voor de uitvoering van de toelatingsverzoeken, waren de laatste maanden geen zaken meer behandeld. Door grote inzet van de medewerkers is de voorraad lopende verzoeken nu ruim binnen de wettelijke beslistermijn van zes maanden gebracht, waardoor er geen sprake meer is van achterstanden. De unit streeft er naar om de doorlooptijd terug te brengen naar 6 weken.

Er is een vervolgopleiding van 2 weken georganiseerd voor de medewerkers, waarbij vooral aandacht was voor de verdieping van de regelgeving en het klantgericht werken. Hierdoor zal de dienstverlening van de IND professioneler kunnen worden. De opleiding is tevens gebruikt om een aantal knelpunten in de uitvoeringsregels in beeld te brengen, waarvoor aanpassingen zullen worden gevraagd.

Samenwerkingsbeleid Caribisch Nederland

De afgelopen jaren konden de eilanden gebruik maken van de gelden uit de programma's Sociaal Economisch Initiatief en Institutionele Versterking en Bestuurskracht om een gezonde startpositie als onderdeel van Nederland te krijgen. Zo is er geïnvesteerd in wegen, havens, landbouw, afvalverwerking en kinderopvang.

Nu de transitie een feit is, zijn de programma's in Caribisch Nederland ten einde gekomen. Wel zullen de komende jaren veel van de effecten van de projecten zichtbaar worden, omdat een fors deel van de projecten nog volop in uitvoering is.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Onderwijssysteem van Nederland

Sinds 10 oktober 2010 is de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verantwoordelijk voor het onderwijsbeleid op de eilanden. Dat betekent dat de scholen in Caribisch Nederland onderdeel zijn van het onderwijssysteem van Nederland. Leerlingen krijgen de kans om een diploma te behalen dat gelijkwaardig is aan een diploma dat in Europees Nederland wordt afgegeven.

Onderwijskwaliteit moet omhoog

Het doel is dat in 2016 de onderwijskwaliteit van de scholen in Caribisch Nederland op een naar Nederlandse en Caribische maatstaven aanvaardbaar niveau is. Voor het onderwijs in Caribisch Nederland is een onderwijsagenda opgesteld. Die agenda legt afspraken vast voor de komende 5 jaar over het versterken van de kwaliteit van het onderwijs in alle scholen op de eilanden. De onderwijsagenda is besproken met de schoolbesturen, schoolleiders en openbare lichamen. Vervolgens is die gezamenlijk vastgesteld en getekend tijdens de onderwijsconferentie, die op 25 en 26 maart 2011 op Bonaire plaatsvond.

De scholen zullen die ambities nu moeten waarmaken. Waar mogelijk en wenselijk gebeurt dat mede in samenspraak met het ministerie van OCW, de openbare lichamen en andere betrokkenen. Tot de laatsten behoren natuurlijk in ieder geval leraren en leerlingen en hun ouders.

De afgelopen jaren hebben scholen al hard gewerkt aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Leerlingen zijn meerdere malen getoetst. Leerprestaties zijn, zeker in het

funderend onderwijs, over het algemeen verbeterd. Veel scholen zijn bewust bezig met de veranderingen en verbeteringen. In samenwerking met de PO-Raad (sectororganisatie voor het primair onderwijs) en VO-Raad (idem, voor het voortgezet onderwijs) zijn ervaren schoolcoaches aangetrokken die ondersteuning geven.

Randvoorwaarden verbeterd

Met financiële steun van het ministerie van OCW zijn verschillende randvoorwaarden binnen de scholen verbeterd, zoals meubilair en leermiddelen. Er zijn workshops gevolgd over het gebruik van het nieuwe lesmateriaal. De Stichting Leerplanontwikkeling onderzoekt de op de eilanden aanwezige methodes op geschiktheid voor het bereiken van de Nederlandse kerndoelen.

Interne begeleiders en zorgcoördinatoren zijn opgeleid om binnen de scholen de zorgvraag in kaart te brengen. De schoolbesturen en schoolleiding worden begeleid door een procesbegeleider bij de inrichting van de onderwijszorgstructuur. In het voortgezet onderwijs wordt gewerkt aan de (door)ontwikkeling van het praktijkonderwijs.

Huisvesting

Er zijn ook flinke stappen gezet met de verbetering van de huisvesting. Tijdens de onderwijsconferentie van 25 & 26 maart zijn de onderwijshuisvestingsplannen 2010-2015 in gedrukte vorm beschikbaar gesteld voor de mensen die werkzaam zijn in het onderwijs. De Openbare Lichamen en Nederland investeren gezamenlijk 41,5 miljoen dollar.

In afwachting van de totstandkoming van deze plannen is op de eilanden reeds gestart met de volgende projecten:

- op Bonaire: de nieuwbouw van de HAVO-VWO bovenbouwafdeling van de SGB en de voorbereidingen van de brede school voor de Papa Cornes School en de Pelikaanschool
- op Sint Eustatius: de uitbreiding van de Bethel Methodist School met vier extra klaslokalen en de aanbesteding van de renovatie van de Golden Rock School
- op Saba: de verbouwing van de voormalige leerfabriek tot een locatie voor beroepsonderwijs voor de Saba Comprehensive School en de voorbereidingen van de brede school in The Bottom.

Scholen hebben nog veel vragen over wat de nieuwe onderwijswetgeving precies voor hen betekent. Zij zijn daarover vooral mondeling, bijvoorbeeld in gesprekken op scholen, geïnformeerd. Er zijn inmiddels ook folders beschikbaar die gericht zijn op mensen die in het onderwijs werkzaam zijn.

Op 1 januari jl. is de lumpsumbekostiging ingegaan. Schoolbesturen zijn nu zelf verantwoordelijk voor de besteding van de aan hen toegekende rijksbijdrage. De hoogte daarvan is voorlopig vastgesteld. In het voorjaar van 2011 zal onderzoek worden gedaan naar eventuele knelpunten bij de bekostiging. Een administratiekantoor adviseert de schoolbesturen bij het opstellen van een begroting, de salarisbetaling en ondersteunt bij de financiële, personeels- en leerlingenadministratie.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft met de RCN-unit Sociale Zaken per 10 oktober 2010 de uitvoering van haar taken in Caribisch Nederland op zich genomen. Het takenpakket van deze unit is breed, variërend van onder meer het verstrekken van uitkeringen tot de uitoefening van inspectietaken.

De uitvoerende taken die in de betreffende wetten bij de minister van SZW zijn neergelegd, zijn aan het hoofd van de RCN-unit Sociale Zaken gemandateerd. De omstandigheden waarin de RCN-unit Sociale Zaken de uitvoering in Caribisch Nederland op zich heeft moeten nemen, zijn complex. Dat heeft onder meer te maken met de nieuwe wetgeving en opbouw van de uitvoering. Dit jaar wordt een belangrijk jaar voor het verder doorontwikkelen van die uitvoering. De ICT, de ontwikkeling van het personeel en de voorlichting, spelen daarbij een belangrijke rol.

AOV/AWW, loondervingsuitkering en onderstand

De Wet algemene ouderdomsverzekering (AOV) BES en de Wet algemene weduwen- en wezenverzekering BES (AWW) zijn goeddeels ontleend aan de oude landsverordeningen van het land Nederlandse Antillen die door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) Nederlandse Antillen werden uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor de Cessantiawet BES en de loondervingsuitkering op grond van de Wet ongevallenverzekering (OV) BES en Wet ziekteverzekering (ZV) BES. Om praktische redenen is de uitvoering van deze wetten voor de periode van 10 oktober 2010 tot 1 januari 2011 op basis van een uitvoeringsovereenkomst nog in handen gegeven van de SVB van Curaçao.

Sinds 1 januari 2011 ligt de uitvoering van de sociale verzekeringen BES daadwerkelijk bij de RCN-unit Sociale Zaken. Voor de onderstand, waarvoor het Besluit onderstand BES het kader vormt, was dat al vanaf 10 oktober 2010 het geval.

Het proces voor de toekenning van de loondervingsuitkering is per 1 januari 2011 herzien in verband met het wegvallen van de verzekerdenadministratie. Het verzuimproces is goeddeels als voorheen (rol huisarts, controlerend geneesheer, en de bekende zogeheten gele en witte kaarten), maar het aanvraagproces is anders. De werkgever moet schriftelijk een aanvraag indienen bij de RCN-unit Sociale Zaken na afloop van de maand waarin hij de zieke werknemer heeft betaald. De aanvraag bestaat uit een werkgeversverklaring en een loonstrook van de betrokken werknemer.

Tewerkstellingsvergunningen

De afgifte tewerkstellingsvergunningen is een nieuwe rijkstaak in Caribisch Nederland. De Wet arbeid vreemdelingen BES en het daarop gebaseerde Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen BES vormen hierbij het kader. Bij de afgifte van vergunningen speelt de beschikbaarheid van lokaal arbeidsaanbod een rol. De werkgever moet een verklaring van het eilandbestuur overleggen dat de vacature vijf weken voor het indienen van de aanvraag voor de tewerkstellingsvergunning bij hen is gemeld.

Arbeidszaken

Arbeidszaken lagen voorheen bij de betreffende dienst van het land Nederlandse Antillen. Het beslissen op ontslagverzoeken op grond van de Wet beëindiging arbeidsovereenkomsten BES, is één van de taken in dit kader. Net als voorheen, gaat aan een dergelijke beslissing een besluit van de ontslagadviescommissie vooraf.

Inspectie

De inspectiefunctie is vergelijkbaar met wat in Nederland de Arbeidsinspectie (AI) doet. De RCN-unit Sociale Zaken beschikt daartoe over een aantal inspecteurs. Op Sint Eustatius en Bonaire bevinden zich twee bedrijven die dermate grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen in de inrichting aanwezig hebben dat ze onder de werking van het Besluit zware ongevallen (BZO) BES vallen. Het toezicht op het BZO-BES berust niet bij de RCN-unit Sociale Zaken, maar ligt bij de AI Major Hazard Control (MHC) in Nederland.

Intermediaire rol

Het hoofd van de RCN-unit Sociale Zaken is niet alleen belast met uitvoering, maar speelt ook een rol als (gespreks)partner voor de besturen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba voor

een breed scala van onderwerpen op het terrein van SZW. Een gespreksonderwerp is bijvoorbeeld de integrale aanpak van de sociaal-economische problematiek op de eilanden.

Rijksdienst Caribisch Nederland

De Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) verzorgt het werkgeverschap, de bedrijfsvoering en de uitvoering van het gemeenschappelijk werk voor de ministeries in Caribisch Nederland.

Dienstverlening RCN

De afdelingen Personeel, Financiën, ICT, Faciliteiten en Communicatie zorgen ervoor dat de ministeries bij hun werkzaamheden goed worden ondersteund. Gedacht moet worden aan een schone en veilige werkplek en goed werkende PC's en internetverbindingen voor de medewerkers. Evenals een snelle en rechtmatige betaling van facturen die leveranciers aan de ministeries sturen. Ten slotte zorgt de RCN ervoor dat het werkgeverschap op orde is.

Aansturing RCN

Ten aanzien van de aansturing van de RCN, is door de ministeries en de RCN gezamenlijk gezocht naar een duidelijke verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Bijvoorbeeld ten aanzien van het werkgeverschap. Dit heeft geleid tot het 'governance model RCN' en werkafspraken over de manier waarop de RCN aangestuurd wordt. Ook zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de kosten van het centrale deel van de RCN over de opdrachtgevers verdeeld worden. Dit biedt de RCN voor 2011 de basis voor een goede samenwerking met zijn opdrachtgevers.

Integriteit

De medewerkers van de RCN proberen zich dienstbaar, integer, samenwerkingsgericht, aanspreekbaar en respectvol te gedragen richting de burgers, bedrijven, organisaties en medeoverheden van Caribisch Nederland. Er wordt zoveel mogelijk van duurzame producten gebruik gemaakt. Men beseft dat werken voor de overheid extra eisen stelt aan het handelen. Het streven is dat alle ambtenaren van de RCN binnen twee maanden na indiensttreding de eed of belofte afleggen. RCN maakt niet-integer gedrag bespreekbaar en bestrijdt dergelijk gedrag actief.

Veel tot stand gebracht

In deze opbouwfase is, met vallen en opstaan, veel tot stand gebracht. De departementale eenheden en uitvoeringsorganisaties zijn (al dan niet tijdelijk) gehuisvest. De ICT-infrastructuur is ingericht. Het plaatsingsproces van lokale medewerkers is afgerond, inclusief de overkomst van het personeel vanuit de eilandgebieden en voormalig land Nederlandse Antillen. En het is de RCN gelukt om alle salarissen en de beleidsgelden van de departementen (bijvoorbeeld subsidies) op tijd te betalen.

Maar nog veel te doen

Maar ook is duidelijk geworden dat de lokale omstandigheden in Caribisch Nederland soms om extra inspanningen hebben gevraagd om gestelde doelen te behalen. Zo was het voor de RCN niet eenvoudig om voor alle vacatures lokale medewerkers te werven.

Ook bleek het lastig om de basisdienstverlening op het gebied van facilitaire zaken in te richten. Het feit dat de huisvesting van de RCN en de departementale eenheden en uitvoeringsorganisaties verspreid is over 3 eilanden en enkele tientallen locaties, leidt er toe dat de kosten van de huisvesting op een hoger niveau liggen dan binnen de Rijksoverheid in Nederland gebruikelijk is. Bovendien heeft de RCN veel locaties overgedragen gekregen vanuit de boedelscheiding van het voormalig land Nederlandse Antillen. Door achterstallig onderhoud en de Caribische omgeving waarin wordt gewerkt, heeft RCN meer tijd nodig gehad om veilige en schone werkplekken te leveren dan vooraf gepland.

Nieuwe werkwijze

De wijze waarop de RCN de resultaten heeft neergezet is gedurende 2010 veranderd. In het begin werkte RCN vooral reactief en ad hoc. In het laatste kwartaal werkte RCN meer en meer conform de processen die RCN gedurende 2010 heeft opgezet. RCN is nog niet volledig procesgedreven en ook nog niet volledig in control. Wel heeft RCN in 2010 grote stappen gezet om het huis op orde te krijgen. De directeur RCN heeft er dan ook alle vertrouwen in dat RCN in 2011 een 'in control statement' zal kunnen afgeven.